

N á v r h

postupu transparentného riešenia komplexného využitia potenciálu Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros a priľahlého územia

Prevádzka vodného diela Gabčíkovo od r. 1992 preukázala, že dielo sa stalo významnou vodohospodárskou a infraštruktúrnou investíciou vytvárajúcou predpoklady pre ďalší rozvoj priemyselnej, športovej, rekreačnej a dopravnej infraštruktúry nielen na objektoch samotného vodného diela, ale aj na priľahlom a širšom území. Vodné dielo Gabčíkovo ako jeden samostatný prvok Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros (ďalej len „SVD G-N“) bolo postavené na základe medzinárodnej zmluvy medzi ČSSR a MLR o výstavbe a prevádzke Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros, podpísanej 16. septembra 1977 (ďalej len „Zmluva 1977“).

Československá strana v roku 1978 pristúpila k výstavbe objektov SVD G-N, ktorých výstavba jej pripadla na základe rozdelenia prác v Zmluve 1977 a detailnejšieho rozdelenia prác v Spoločnom zmluvnom projekte SVD G-N.

V máji a auguste 1989 maďarská strana jednostranne zastavila výstavbu vodného diela Nagymaros a vodného diela Gabčíkovo. V čase zastavenia výstavby maďarskou stranou rozpracovanosť vodného diela Gabčíkovo bola na 95 % a objekty vodného diela Nagymaros na území SR boli vo vysokom štádiu rozostavanosti. Rozhodnutie slovenskej vlády a federálnej vlády v r. 1991 uviesť vodné dielo Gabčíkovo do prevádzky náhradným dočasným riešením výlučne na území SR a následná výstavba stupňa Čunovo (variant „C“) znamenalo, že z pôvodného objektu zdrže Hrušov-Dunakiliti sa časť územia SR nevyužila podľa zámeru predpokladaného spoločným zmluvným projektom a táto časť zostala nevyužitá. Ide o plochy v zdrži Hrušov nezaplavované pri bežnej prevádzke, pri stupni Čunovo (územie č. 1 na mape), plochy pozdĺž ľavého brehu starého koryta Dunaja v úseku stupeň Čunovo-prehrádzka v km 1843 (územie č. 2 na mape) a plochy medzi odpadovým kanálom a starým korytom Dunaja v úseku stupeň Gabčíkovo-Sap (územie č. 3 na mape). Podobná situácia nastala aj v prípade objektov vodného diela Nagymaros budovaného slovenskou stranou na slovenskom území v úseku od obce Sap po ústie rieky Ipeľ do Dunaja.

V apríli 1995 podpísali vláda Slovenskej republiky a vláda Maďarskej republiky dohodu o niektorých dočasných technických opatreniach a prietokoch do Dunaja a Mošonského ramena Dunaja (ďalej len „Dohoda 1995“). Na základe tejto Dohody slovenská strana prepúšťa do starého koryta Dunaja priemerne ročne 400 m³ vody za sekundu. Dohoda z r. 1995 stanovuje, že v určitých ročných obdobiach sa do starého koryta Dunaja bude prepúšťať aj prietok vyšší ako je 400 m³/s. Na energetické využitie tohto prietoku slovenská strana vybudovala vodnú elektrárňu Čunovo na maximálny prietok 400 m³ vody za sekundu. Technicko-ekonomické prepočty preukazujú, že aj prietoky nad 400 m³/s je možné ešte ekonomicky efektívne využívať.

Podobne od r. 1995 je v prevádzke náпустný objekt na zásobovanie ramennej sústavy Dunaja na území SR v Dobrohošti. Týmto objektom je ramenná sústava permanentne zásobovaná prietokom 36 m³ vody za sekundu, ktorý sa tiež energeticky nevyužíva. Ďalším objektom s čiastočným energetickým využívaním je odberný objekt na zásobovanie Mošonského Dunaja kapacitou s 40 m³ vody za sekundu. Z tohto množstva sa energeticky využíva iba 20 m³ vody za sekundu.

Okrem energetického potenciálu má vodné dielo Gabčíkovo a jeho okolie tiež veľký priemyselný dopravný a športovo-rekreačný potenciál.

S využitím územia okolo vodného diela Gabčíkovo čiastočne počítal aj pôvodný projekt. Pre nedostatok finančných prostriedkov sa však v rozvoji príslušného územia po dokončení vodného diela Gabčíkovo nepokračovalo.

Ministerstvo životného prostredia SR a splnomocnenec vlády SR pre výstavbu a prevádzku SVD G-N evidujú žiadosti od rôznych podnikateľských subjektov na využitie týchto zdrojov formou prenájmu plôch a objektov a návrhov na výstavbu objektov nesúvisiacich s vodným hospodárstvom. Medializovaná bola zmluva uzatvorená medzi Slovenským vodohospodárskym podnikom, š. p. a Vodohospodárskou výstavbou, š. p. na jednej strane a spoločnosťou XILAND na strane druhej o prenájme plôch v zdrži Hrušov na výstavbu centra bývania, obchodu a športu. Táto zmluva nebola predložená na rokovanie vlády SR, nebol preskúmaný súlad zámerov spoločnosti XILAND so Zmluvou 1977, s Belehradským dohovorom o režime plavby na Dunaji, s platnou územno-plánovacou dokumentáciou VÚC Bratislava, VÚC Trnava, územným plánom hlavného mesta Bratislavy a územnými plánmi príslušných obcí, ani s požiadavkami ochrany prírody a krajiny, resp. kultúrno-historickej hodnoty územia.

Zmluva 1977 umožňuje stranám zmluvy realizovať na objektoch spoločnej investície SVD G-N objekty slúžiace záujmom zmluvných strán za podmienky, že ich realizácia nesmie ovplyvniť výsledok spoločnej investície (čl. 2 Zmluvy 1977).

Z hľadiska dodržania, resp. neporušenia Zmluvy 1977 a príslušných právnych predpisov, objekty vodného diela a plochy patriace k SVD G-N nemožno prevádzať do súkromného vlastníctva. Jedinou možnosťou je dlhodobý prenájom. Stále existuje, aj keď iba teoretická možnosť, že MR pristúpi k dostavbe SVD G-N podľa zmluvného projektu.

Príslušné právne predpisy SR umožňujú štátnym podnikom, ktoré majú v práve hospodárenia štátny majetok tento majetok prenajímať do času svojho zániku bez likvidácie (§ 45 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov).

Určité skúsenosti s dlhodobým prenájomom plôch súvisiacich s vodným dielom Gabčíkovo sa získali v rámci rekreačno-športového využitia plôch pri stupni Čunovo, keď vláda SR postupom schváleným uzneseniami č.986/2003 a č. 899/2005 súhlasila s rekreačno-športovým využitím plôch, podľa návrhu developerskej spoločnosti Danubia Invest, a. s. Bratislava, na 99 rokov. Podľa tohto návrhu sa už začalo s prácami na príprave športovo-rekreačného parku Danubia.

Na základe vyššie uvedeného a vzhľadom na to, že v odvetví vodného hospodárstva nie sú úplné informácie o potenciálnych možnostiach objektov vodného diela Gabčíkovo a príslušného územia aj na iné účely ako vodohospodárske a energetické, je potrebné takéto možnosti identifikovať a následne na úrovni vlády SR ich schváliť. Navrhujeme, aby vláda SR schválila v prvej etape postup využitia potenciálu poskytovaného objektmi vodného diela Gabčíkovo, a v druhej etape objektmi vodného diela Nagymaros na území SR, ako aj príslušného územia.

Postup prvej a druhej etapy pozostáva z týchto krokov:

1. Všetky investičné aktivity v riešenom území musí odsúhlasiť vláda SR.
Vyhlásiť verejnú obchodnú súťaž investorov v súlade so zákonom č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník na komplexné využitie potenciálu SVD G-N a príslušného územia pri rešpektovaní:
 - a) Zmluvy 1977
 - b) Belehradského dohovoru o režime plavby na Dunaji
 - c) Dohody 1995
 - d) požiadaviek ochrany prírody a krajiny
 - e) kultúrno-historickej hodnoty územia
 - f) ochrany a využitia prírodných zdrojov
platnej územno-plánovacej dokumentácie VÚC Bratislava a VÚC Trnava, ako aj územného plánu hlavného mesta Bratislavy a obcí riešeného územia.

Výber investora ponúkajúceho najlepšie podmienky v návrhu rámcovej zmluvy na komplexné využitie potenciálu SVD G-N musí schváliť vláda SR.

Rámcová zmluva po schválení vládou SR bude uzavretá medzi investorom a Vodohospodárskou výstavbou, š. p. Bratislava, resp. so Slovenským vodohospodárskym podnikom, š. p. Žilina, podľa toho, ktorý štátny podnik má konkrétny štátny majetok v správe.

Pri schválení rámcovej zmluvy vláda SR stanoví spôsob použitia finančných prostriedkov získaných plnením rámcovej zmluvy.

Vybraný investor bude môcť v záujme naplnenia svojho zámeru uzatvárať čiastkové zmluvy na jednotlivé konkrétne činnosti. Čiastkové zmluvy nesmú byť v rozpore s rámcovou zmluvou.

Prílohu č. 1 tvorí: mapa SVD G-N s identifikáciou objektov a územia v majetku štátu